



บทความวิจัย (Research Article)

แนวทางการสร้างทีมงานสำหรับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอำนาจ

Team Bulding Approaches for Student Care and Support System

Under The Secondary Educational Service Area Office

กันยารัตน์ คำสิทธิ<sup>1</sup> สธิรพร ชาวนชัย<sup>2</sup>

Kanyarat Kamsitthi<sup>1</sup> Sathiraporn Chaowachai<sup>2</sup>

<sup>1,2</sup>คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

<sup>1,2</sup>Faculty of Education, Naresuan University

\*Corresponding Author, e-mail: kanyaratkam63@nu.ac.th

Received: May 18, 2021; Revised: December 20, 2021; Accepted: December 28, 2021

## บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างทีมงานและแนวทางการสร้างทีมงานสำหรับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอำนาจ โดยวิธีดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาการสร้างทีมงาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอำนาจ จำนวน 306 คน แบ่งเป็น ผู้บริหาร 30 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง และครู 276 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการสร้างทีมงาน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า การสร้างทีมงานสำหรับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการรับรู้ปัญหาของทีมงาน มีการปฏิบัติสูงสุด และด้านการประเมินผลงานของทีมงาน มีการปฏิบัติต่ำสุด และแนวทางพัฒนาการสร้างทีมงานสำหรับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ผู้บริหารควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน รวมทั้งจัดประชุมเพื่อพูดคุย สอบถามถึงปัญหา โดยเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น และร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน ทั้งนี้ผู้บริหารควรสร้างขวัญและกำลังใจอย่างสม่ำเสมอ ให้ครูมีความสนใจในการปฏิบัติงานและประเมินผลการดำเนินงานของทีมงานสำหรับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูด้วยความยุติธรรม โปร่งใส

**คำสำคัญ:** การสร้างทีมงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา น่าน

## Abstract

The purposes of this research were to study the state of team building and to propose team building development guidelines for the student care and support system under the Secondary Educational Service Area Office Nan. The first step was to study the state of team building. The 306 samples consisted of school administrators and teachers under the Secondary Educational Service Area Office Nan; 30 administrators by purposive sampling and 276 teachers by stratified sampling. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for data analysis were mean and standard deviation. The second step was to study team building development guidelines. The informants were 5 experts, selected by purposive sampling. The in-depth interview was used for collecting information. The data were statistically analyzed using content analysis.

The results were as follows.

1) The overall state of team building for student care and support system was at high level. When considering each aspect, the highest mean was perception of the team's problem in student care and support system the lowest was performance assessment of team for student care and support system.

2) The guidelines for team building development were creating work manual by administrators, holding a meeting for discussion and arrangement of an action plan, and providing teachers with an opportunity to express their views. Moreover, the administrators should constantly support and encourage teachers to pay attention and to be committed to their work, while conducting teacher or team worker performance evaluation with fairness and transparency.

**Keywords:** Team Building, Student Care and Support System, The Secondary Educational Service Area Office Nan

## บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ประกาศให้ปีการศึกษา 2551 เป็นปีแห่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมุ่งให้โรงเรียนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง “ดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยใจเพื่อเยาวชนไทยเข้มแข็ง” สอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินงาน จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการรับผิดชอบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามกระบวนการและขั้นตอนจำนวน 3 คณะ ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนการขับเคลื่อนงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผล 2) คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) มีหน้าที่ประสานงานระหว่างคณะกรรมการอำนวยการ

(ทีมหน้า) และคณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ) และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน และ 3) คณะกรรมการดำเนินการ (ทีมทำ) มีหน้าที่ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง ดำเนินการ ดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียนตามขั้นตอนและกระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Department of Mental Health, 2003)

การพัฒนาจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากครูและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ร่วมกัน ดูแล ส่งเสริม และแก้ไขปัญหาพฤติกรรมนักเรียน ไม่ปล่อยให้เป็นที่หน้าที่ของผู้บริหารหรือบุคคลใด บุคคลหนึ่งเพียงคนเดียว ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องสร้างทีมงาน เพื่อร่วมกันดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากการทำงาน เป็นทีมเป็นการนำความรู้ ความสามารถที่แตกต่างกันของกลุ่มบุคคลมาผสมผสานกัน สอดคล้องกับ Mettkarunjit (2016) กล่าวถึงการสร้างทีมงานว่า การแสวงหาแนวทางการสร้างกลุ่มหรือทีมให้ แข็งแกร่ง เพื่อทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

จากรายงานการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปีการศึกษา 2563 (The Secondary Educational Service Area Office Nan, 2020) พบว่า ปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา น่าน และยังเป็นปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ คือ การให้การดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างเท่าทันและทั่วถึง รวมถึงยังขาดการประสานงานและการบูรณาการการดำเนินงาน ระหว่างคณะกรรมการรับผิดชอบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามกระบวนการ จากปัจจัยดังกล่าวทำให้เห็นว่าปัญหาที่ทำให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่เกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ คือ การขาดทีมงานในการร่วมมือกันดูแลและช่วยกันแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน สอดคล้องกับ Masuk (2017) เสนอแนวทางในการเสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรมีความรู้และความเข้าใจ มีการวางแผนขั้นตอนที่ชัดเจน ซึ่งหากผู้บริหารมีการสร้างทีมงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง ก็จะทำให้เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการสร้างทีมงานและหาแนวทางการสร้างทีมงานในงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา น่าน เพื่อเป็นข้อมูล

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ประกอบการวางแผนตัดสินใจในการสร้างทีมงานและการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

### **วัตถุประสงค์การวิจัย**

1. เพื่อศึกษาการสร้างทีมงานสำหรับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอำนาจ
2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการสร้างทีมงานสำหรับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอำนาจ

### **การทบทวนวรรณกรรม**

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาขั้นตอนการสร้างทีมงานในงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องจำนวน 5 แหล่ง ตามแนวคิดและงานวิจัยของนักวิชาการและนักวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 1

**ตารางที่ 1** แสดงการสังเคราะห์ขั้นตอนการสร้างทีมงาน

ขั้นตอนการสร้างทีมงานสำหรับ งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	Mettkarunjit (2016)	Wiriyaphan (2010)	Phromsri (2014)	Riewmongkhon (2016)	Nunsiri & Chaowachai (2021)	ความถี่
1. การรับรู้ปัญหาของทีมงาน	✓	✓	✓		✓	4
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลของทีมงาน	✓	✓	✓		✓	4
3. การตรวจวินิจฉัยข้อมูลของทีมงาน	✓					1
4. การวางแผนของทีมงาน			✓	✓	✓	3
5. การปฏิบัติงานของทีมงาน	✓	✓	✓	✓	✓	5
6. การระบุบทบาทหน้าที่ของทีมงาน		✓				1
7. การปรับตัวของทีมงาน		✓		✓		2
8. การประเมินผลงานของทีมงาน	✓		✓	✓	✓	4
9. การสลายทีมของทีมงาน			✓			1

จากตารางที่ 1 การสังเคราะห์ขั้นตอนการสร้างทีมงาน ผู้วิจัยเลือกตัวแปรที่มีความถี่ 3 ขึ้นไปมาใช้ในการวิจัย สรุปได้ว่า ขั้นตอนการสร้างทีมงาน มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การรับรู้ปัญหาของทีมงาน 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลของทีมงาน 3) การวางแผนของทีมงาน 4) การปฏิบัติงานของทีมงาน และ 5) การประเมินผลงานของทีมงาน

### กระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Department of Mental Health (2003) กล่าวถึงกระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน และนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ส่งเสริมการป้องกันและการแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

2. การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มนักเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น ด้วยความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอาจจัดกลุ่มนักเรียนตามผลการคัดกรองเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ ซึ่งควรได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนา

2) กลุ่มเสี่ยง คือ กลุ่มนักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันและแก้ไขตามกรณี

3) กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วน

4) กลุ่มพิเศษ คือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีความเป็นอัจฉริยะแสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านอย่างเป็นที่ประจักษ์ เมื่อเทียบกับผู้มีอายุในระดับเดียวกัน ภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพความสามารถพิเศษนั้นจนถึงขั้นสูงสุด

3. การป้องกันและแก้ไขปัญหา ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรเอาใจใส่ให้นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม

การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิควิธีการ แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการอย่างน้อย 2 ประการ คือ

1) การให้คำปรึกษาเบื้องต้น

2) การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

4. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลุ่มมีความสามารถพิเศษให้มีคุณภาพมากขึ้นได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีความภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันไม่ให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติหรือกลุ่มพิเศษ กลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ

การส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการคือ

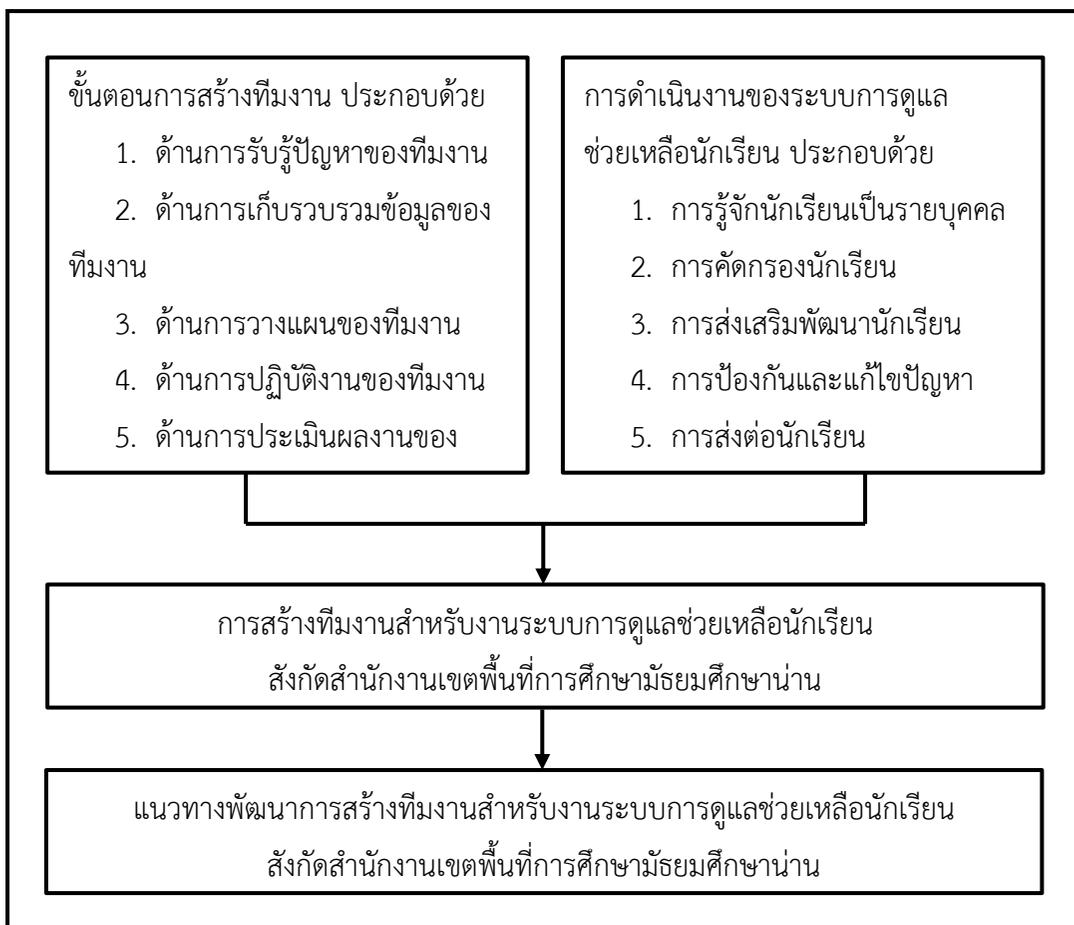
- 1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม
- 2) การเยี่ยมบ้าน
- 3) การจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน (Classroom meeting)
- 4) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

5. การส่งต่อในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูที่ปรึกษาอาจมีกรณีที่บางปัญหา มีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น

การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

- 1) การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังผู้ที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง
- 2) การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกหากพิจารณาเห็นว่าเป็นกรณีปัญหาที่มีความยากเกินกว่าศักยภาพของโรงเรียน จะดูแลช่วยเหลือได้

### กรอบแนวคิดการวิจัย



### วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาการสร้างทีมงานสำหรับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอำนาจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียน จำนวน 306 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครจซีและมอร์แกน โดยแบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 30 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง และครู 276 คน ได้มาจากรีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของครูแต่ละโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาอำนาจ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามการสร้างทีมงานในงานระบบการดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย 5 ด้าน รวมทั้งสิ้น 35 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

แปลความหมายค่าเฉลี่ย การสร้างทีมงานสำหรับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น กำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (Srisard, 2011)

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการสร้างทีมงานสำหรับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์แนวทางการสร้างทีมงานในงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ประกอบด้วย 5 ด้าน รวมทั้งสิ้น 5 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

## ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการสร้างทีมงานสำหรับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการสร้างทีมงานสำหรับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นในภาพรวม

ที่	การสร้างทีมงานสำหรับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	กลุ่มตัวอย่าง (n = 306)		ระดับการปฏิบัติ
		$\bar{X}$	SD	
1	ด้านการรับรู้ปัญหาของทีมงาน	4.17	0.67	มาก
2	ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลของทีมงาน	4.06	0.67	มาก
3	ด้านการวางแผนของทีมงาน	4.09	0.71	มาก
4	ด้านการปฏิบัติงานของทีมงาน	4.08	0.68	มาก
5	ด้านการประเมินผลงานของทีมงาน	4.04	0.75	มาก
	<b>รวม</b>	<b>4.09</b>	<b>0.64</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 2 พบว่า การสร้างทีมงานในงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.09$ ) เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการรับรู้ปัญหาของทีมงาน อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.17$ ) รองลงมาคือ ด้านการวางแผนของทีมงาน อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.09$ ) และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผลงานของทีมงาน อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.04$ )

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการสร้างทีมงานสำหรับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการสร้างทีมงานในงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ ดังนี้

2.1 ด้านการรับรู้ปัญหาของทีมงาน พบว่า ผู้บริหารควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของทีมงานในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งจัดประชุม เพื่อพูดคุย สอบถามถึงปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อแลกเปลี่ยนถึงปัญหาการทำงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งกันและกัน และผู้บริหารควรส่งเสริมกระบวนการ

PLC ร่วมกันของครูเพื่อร่วมกันหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเริ่มจากกลุ่มย่อยและพัฒนาเป็นกลุ่มที่ใหญ่ขึ้น

2.2 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลของทีมงาน พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมการใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และร่วมกันเก็บ รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาของงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เกิดขึ้น โดยมื การพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเห็นความต้องการในการแก้ไขปัญหาของทีมงานที่เกิดจากการ ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และผู้บริหารควรติดตามผลการเก็บรวบรวมข้อมูลระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากทีมงาน และนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

2.3 ด้านการวางแผนของทีมงาน พบว่า ผู้บริหารควรร่วมประชุมวางแผน และจัดทำ คู่มือกำหนดบทบาทหน้าที่แก่ทีมงานในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเปิด โอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น และร่วมกันวางแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนานักเรียน ป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์ และส่งต่อนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นไปยังผู้เชี่ยวชาญ และร่วมกันกำหนดแนวทางการ ดำเนินการส่งต่อที่ชัดเจน เพื่อจัดทำเป็นแนวปฏิบัติที่ชัดเจนของสถานศึกษา

2.4 ด้านการปฏิบัติงานของทีมงาน พบว่า ผู้บริหารและครูควรร่วมกันดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแผนงานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ผู้บริหารควรพูดโน้มน้าวใจและกระตุ้นให้ครู มีความสนใจในการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมถึงการสร้างขวัญและกำลังใจ อย่างสม่ำเสมอ มีการกล่าวชื่นชมหรือให้รางวัลแก่ครูที่ปฏิบัติงานดี หรือกล่าวให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา แก่ครูที่ยังปฏิบัติงานบกพร่อง เพื่อพัฒนางานต่อไป และผู้บริหารควรสร้างช่องทางการสื่อสารที่ หลากหลายเพื่อสนับสนุน และให้คำปรึกษาทีมงานในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างใกล้ชิด

2.5 ด้านการประเมินผลงานของทีมงาน พบว่า ผู้บริหารควรประเมินผลการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูด้วยความยุติธรรม โปร่งใส โดยเปิดโอกาสให้ทีมงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้นำเสนอผลการดำเนินงานได้อย่างอิสระ ทั้งนี้ผู้บริหารและทีมงานควร นำผลการประเมินมาร่วมแลกเปลี่ยนกัน เพื่อหาแนวทางและข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แก้ไข

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และผู้บริหารควรกำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของทีมงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนทีมงานในการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และส่งเสริมให้ทีมงานเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำมาพัฒนาตนเองและการดำเนินงาน

### อภิปรายผล

การศึกษาแนวทางพัฒนาการสร้างทีมงานสำหรับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชานาน ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การศึกษาการสร้างทีมงานสำหรับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชานาน พบว่า การสร้างทีมงานสำหรับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชานานให้ความสำคัญกับการสร้างทีมงานเพื่อดำเนินงานในงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยสอดคล้องไว้ในพันธกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชานานที่ว่า พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วม เพื่อมุ่งสู่มาตรฐานระบบราชการ 4.0 และเป้าประสงค์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชานานที่ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชานานมีระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสู่ระบบราชการ 4.0 (The Secondary Educational Service Area Office Nan, 2020) ซึ่งสอดคล้องกับ Mettkarunjit (2016) กล่าวถึงความสำคัญของการสร้างทีมงานว่า พื้นฐานที่ต้องมีสำหรับการทำงานร่วมกันเป็นเหตุหนึ่งที่ต้องแสวงหาทีมที่ดี ยิ่งในปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูงก็ยิ่งจำเป็นต้องใช้ผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ การสร้างสรรค์ที่หลากหลาย และสอดคล้องกับ Nunsiri and Chaowachai (2021) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางในการสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 สุโขทัย พบว่า สภาพการสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดสุโขทัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการรับรู้ปัญหาของทีมงาน พบว่า มีระดับการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารได้ให้ความสำคัญกับการสร้างทีมงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการพูดคุย สอบถามเพื่อทำความรู้จักและให้ความเป็นกันเองกับทีมงาน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมตามความสามารถให้แก่ทีมงานในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และพูดคุย สอบถามถึงปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน รวมทั้งมีการประชุมเพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสะท้อนถึงสาเหตุของปัญหา และหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Phromsri (2014) กล่าวถึง การรับรู้ปัญหาของทีมงานว่าเป็นขั้นตอนที่เกี่ยวกับการให้ความสำคัญของบุคคลที่จะเข้าร่วมทีมในขั้นนี้บุคคลพยายามที่จะทำความรู้จักสมาชิกภายในทีม และสอดคล้องกับ Kochadet (2016) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการสร้างทีมงานในโรงเรียนอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า ปัญหาการสร้างทีมงานในโรงเรียนอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการเปิดเผยและการเผชิญหน้า และด้านภาวะผู้นำที่เหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผลงานของทีมงาน พบว่า มีระดับการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารมีการติดตามผลการดำเนินงานของทีมงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ทีมงานได้นำเสนอผลการดำเนินงาน เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่ทั้งนี้ผู้บริหารอาจจะยังขาดการนำผลการประเมินไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานของทีมงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Riewmongkhon (2016) กล่าวถึงขั้นตอนประเมินและปรับปรุงในการสร้างทีมว่า วิธีปฏิบัติในการประเมินและปรับปรุงผลงาน คือ การประเมินผลเป็นระยะ ๆ การประเมินผลจะพิจารณาจากจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ ประเมินผลโดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีการประเมินกระบวนการทำงานของทีม มีการประเมินวิธีการทำงานของสมาชิกแต่ละคน มีการประเมินผลความพึงพอใจของสมาชิก และสอดคล้องกับ Masuk (2017) ได้ทำวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง พบว่า แนวทางในการ

เสริมสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เรียงตามอันดับความสำคัญจากผู้เชี่ยวชาญมากไปหาน้อย คือ ครูควรมีความรู้และความเข้าใจในการคัดกรองนักเรียน ครูควรวางแผนขั้นตอนที่ชัดเจนในการคัดกรองนักเรียน และโรงเรียนจะต้องมีเกณฑ์ที่กำหนดเป็นมาตรฐานเพื่อนำมาคัดกรองและแบ่งกลุ่มนักเรียนอย่างถูกต้อง

2. ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาการสร้างทีมงานสำหรับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอำนาจ พบว่า

2.1 ด้านการรับรู้ปัญหาของทีมงาน พบว่า เป็นด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการสร้างทีมงานไว้ดังนี้ ผู้บริหารควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อสร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของทีมงาน รวมทั้งจัดประชุมเพื่อพูดคุย สอบถามถึงปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อแลกเปลี่ยนถึงปัญหาการทำงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งกันและกัน เนื่องจากการรับรู้ปัญหาของทีมงาน เป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้แก่ทีมงาน รวมถึงพูดคุย สอบถามถึงปัญหาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้นผู้บริหารควรจัดประชุม เพื่อให้ทีมงานได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ Kochadet (2016) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการสร้างทีมงานในโรงเรียนอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า แนวทางการพัฒนาการสร้างทีมงานในโรงเรียนอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผู้บริหารควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ไว้อย่างครบถ้วนและชัดเจน ครูควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน ผู้บริหารควรสร้างขวัญและกำลังใจและส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคลากรอยู่เสมอ ควรมีการติดตั้งระบบการสื่อสารที่ทันสมัย สะดวกรวดเร็วในการประสานงานในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ

2.2 ด้านการประเมินผลงานของทีมงาน พบว่า เป็นด้านที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการสร้างทีมงานไว้ดังนี้ ผู้บริหารควรประเมินผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูด้วยความยุติธรรม โปร่งใส รวมทั้งกำกับ ติดตาม และให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทีมงานในการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ผู้บริหารและทีมงานควรนำผลการประเมินมาร่วมแลกเปลี่ยนกัน เพื่อหาแนวทางและ

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แกไขการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และส่งเสริมให้ทีมงานเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำมาพัฒนาตนเองและการดำเนินงาน เนื่องจากการประเมินผลงานของทีมงาน เป็นการติดตาม ตรวจสอบถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน และสรุปผลการดำเนินงาน ดังนั้นผู้บริหารควรให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน และประเมินผลงานด้วยความยุติธรรม เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับ Nunsiri and Chaowachai (2021) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางในการสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 สุโขทัย พบว่า แนวทางการสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดสุโขทัย ผู้บริหารควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อสมาชิก สร้างขวัญและกำลังใจ เป็นผู้นำที่ตีความกล้าตัดสินใจ และมีความยุติธรรมในการประเมินผลงานของทีมงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

## ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

### ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการรับรู้ปัญหาของทีมงาน มีระดับการปฏิบัติสูงสุด และด้านการประเมินผลงานของทีมงาน มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด ดังนั้นคณะกรรมการ (ทีมงาน) ควรมีการกำกับ ติดตาม และให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนทีมงานในการปรับปรุง แกไขและพัฒนางาน และส่งเสริมให้ทีมงานเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำมาพัฒนาตนเองและการดำเนินงาน

2. จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการรับรู้ปัญหาของทีมงาน มีระดับการปฏิบัติสูงสุด และด้านการประเมินผลงานของทีมงาน มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด ดังนั้นคณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) ควรมีการติดต่อประสานงานและจัดประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและคณะกรรมการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งร่วมกันวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาของงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เกิดขึ้น และนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

3. จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการรับรู้ปัญหาของทีมงาน มีระดับการปฏิบัติสูงสุด และด้านการประเมินผลงานของทีมงาน มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด ดังนั้นคณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ) ควรมีการจัดประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อแลกเปลี่ยนถึงปัญหาการทำงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งกันและกัน

#### **ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป**

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างทีมงานสำหรับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอำนาจ
2. ควรศึกษาหรือพัฒนารูปแบบการสร้างทีมงานในงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอำนาจ

## References

- Department of Mental Health. (2003). *Manual of Student Care and Support System for Secondary School*. Bangkok: Office of Printer house the War Veterans Organization of Thailand. [in Thai]
- Kochadet, S. (2016). *Problem and Guodelines for Development of Developopteam Building in School Kaenghangmaew District the Office of Chantaburi Primary Educational Service Area Office 1*. (Master's thesis, Burapha University). [in Thai]
- Masuk, S. (2017). *The Operation on the Student Assistant System of Rayong Provincial Administrative Organization*. (Master's thesis, Burapha University). [in Thai]
- Mettkarunjit, M. (2016). *Teamwork*. Bangkok: Odeon Store. [in Thai]
- Nunsiri, P., & Chaowachai, S. (2021). The Study of State and Approaches of School Administrator Teams Building under the Secondary Education Service Area Office 38 Sukhothai Province. *Journal of Education Naresuan University, 23(2)*, 205-216. [in Thai]
- Phromsri, C. (2014). *Comtemporary Leadership*. Bangkok: Panyachon. [in Thai]
- Riewmongkhon, T. (2016). *Teamwork*. Bangkok: Ramkhamhaeng University. [in Thai]
- Srisa-ard B. (2011). *Basic for Research*. Bangkok: Suweeriyasas. [in Thai]
- The Secondary Educational Service Area Office Nan. (2020). *Annual Action Plan 2020*. Nan: Policy and Planning Group of the Secondary Educational Service Area Office Nan. [in Thai]
- Wiryaphan, T. (2010). *Team management and problem solving*. Bangkok: Sahathammik. [in Thai]